

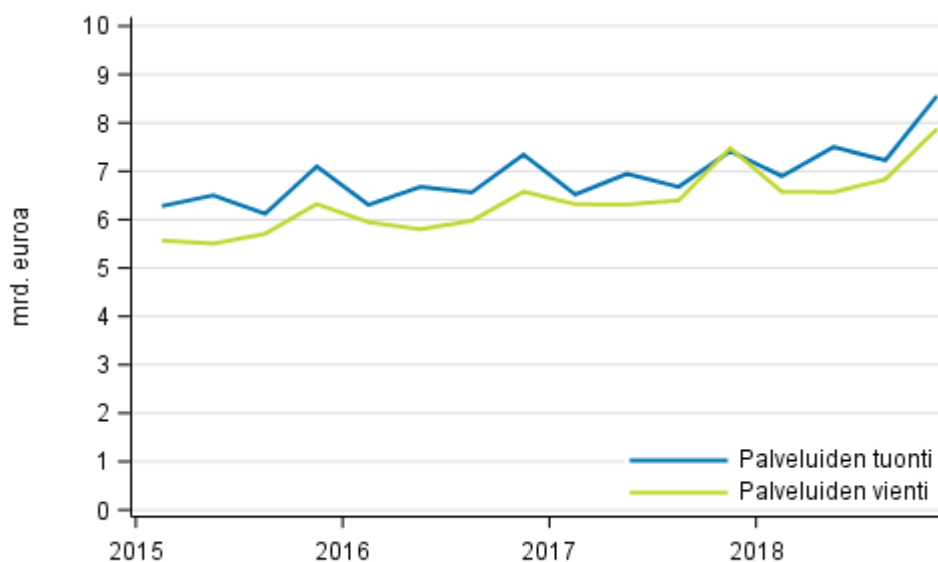
Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

2018, 4. vuosineljännes

Palvelutuonti kasvoi palveluvientiä reippaammin

Palvelutuonti kasvoi 15 prosenttia vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Palveluvienti kasvoi 5 prosenttia. Palveluita tuotiin 8,6 miljardilla eurolla ja vietiin 7,9 miljardilla. Eniten tuotiin muita liike-elämän palveluita. Niiden tuonti myös kasvoi enemmän kuin minkään muun palveluerän. Myös palveluviennin suurimman palveluerän, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden, vienti kasvoi eniten. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastosta, joka on osa [maksutasetta](#).

Palveluiden tuonti ja vienti

Tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettu vienti kasvoi 5 prosenttia ja tuonti 10 prosenttia vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Maksutaseen mukainen tavaravienti kasvoi 5 prosenttia ja tavaratuonti 8 prosenttia. Tullin tilastoima tavaravienti kasvoi kaksi

prosenttiyksikköä enemmän ja -tuonti puolestaan kaksi prosenttiyksikköä vähemmän kuin maksutaseen tilastoima.

Maksutaseen ja Tullin mukaiset tasot voivat erota, koska Tullin mukainen tavarakauppa sisältää tavaravirtoja, joissa omistajuus ei muutu. Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu sen sijaan omistajuuden muutokseen. Tullin aineistoon tehtävien muutosten lisäksi maksutaseen mukainen tavarakauppa sisältää ulkomailta ulkomaille tapahtuvia myyntejä ja ostoja.

Vuoden 2018 ennakkollisten tietojen mukaan tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettu vienti kasvoi 6 prosenttia verrattaessa koko vuoden 2018 vientiä vuoden 2017 vientiin. Tavaroiden ja palveluiden tuonti kasvoi vastaavasti 8 prosenttia vuonna 2018.

Palvelutuonti kasvoi vientiä enemmän myös koko vuotta 2018 tarkasteltaessa

Palvelutuonti kasvoi vuoden 2018 ennakkollisten tietojen mukaan 10 prosenttia vuoteen 2017 verrattaessa. Palveluvienti kasvoi 5 prosenttia. Sekä palveluvientiä että -tuontia vuonna 2018 kasvatti lisääntynyt ulkomaankauppa muun muassa seuraavissa erissä: muut liike-elämän palvelut, kuljetuspalvelut ja tuotannolliset palvelut.

Lisäksi palvelutuontia kasvatti televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden ostot ulkomailta. Näitä palveluita ostettiin 0,6 miljardilla eurolla enemmän kuin vuonna 2017, mikä vastaa 20 prosentin kasvua.

Muita liike-elämän palveluita tuotiin vuonna 2018 yli miljardilla eurolla enemmän kuin vuotta aiemmin. Muiden liike-elämän palveluiden tuonti kasvoi 0,4 miljardia euroa enemmän kuin niiden vienti, mutta sekä tuonnin että viennin prosentuaalinen kasvu kyseisessä erässä oli sama: 14 prosenttia. Muiden liike-elämän palveluiden tuonti kasvoi vuonna 2018 euromääräisesti lähes kaksi kertaa enemmän kuin televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden ja yli kaksi kertaa enemmän kuin kuljetuspalveluiden.

Palveluviennin merkittävimmän erän, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden, vienti pysytteli edellisvuoden tasolla vuonna 2018.

Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden sekä kuljetuspalveluiden lisääntynyt myynti piti palveluviennin kasvusuuntaisena vuoden viimeisellä neljänneksellä

Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vienti kasvoi 12 prosenttia vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä. Palveluviennin toiseksi suurimman erän, muiden liike-elämän palveluiden, vienti ei kasvanut vastaavalla ajanjaksolla. Tätä selittää vertailuajankohdan, vuoden 2017, viimeisen neljänneksen poikkeuksellisen korkea viennin taso muiden liike-elämän palveluiden aluerässä tutkimus- ja kehityspalvelut.

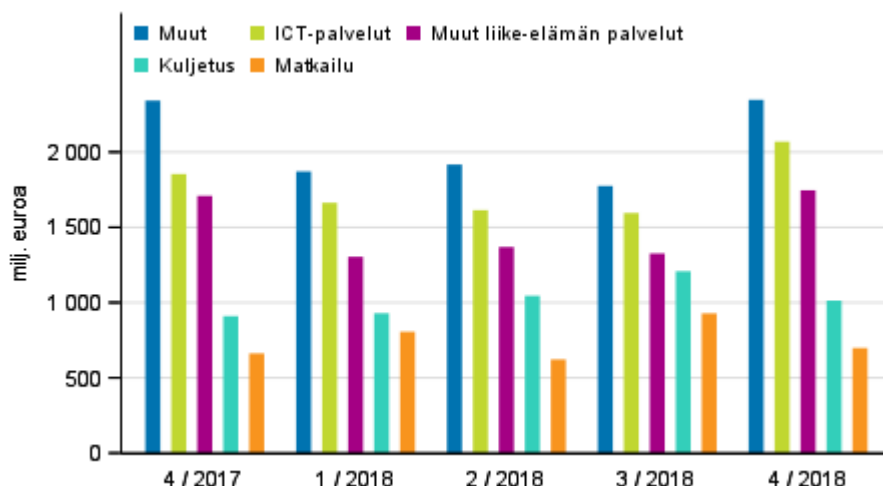
Kuljetuspalvelut olivat edelleen viennin kolmanneksi suurin erä. Niiden vienti kasvoi 11 prosenttia vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä.

Palvelutuonnin 15 prosentin kasvua vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä siivittivät erityisesti kolme palveluerää: muut liike-elämän palvelut, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut sekä kuljetuspalvelut.

Muiden liike-elämän palveluiden tuonti kasvoi 30 prosenttia. Muut liike-elämän palvelut sisältävät tutkimus- ja kehityspalvelut, tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut sekä asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut.

Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden tuonti kasvoi 28 prosenttia, mutta 0,4 miljardia vähemmän kuin muiden liike-elämän palveluiden tuonti.

Palveluiden vienti palveluerittäin

Kolmasosa Suomesta myydyistä palveluista viedään kolmeen maahan

Tärkeimmät palveluvientimaat Suomelle vuonna 2018 olivat Ruotsi, Yhdysvallat ja Saksa. Näihin maihin vietiin noin kolmasosa Suomen koko palveluviennistä. Palveluiden osuus viennistä Yhdysvaltoihin oli noin 40 prosenttia vuonna 2018. Ruotsin ja Saksan osalta palveluviennin osuudet kokonaisviennistä olivat puolestaan noin kolmasosan.

Vienti Ruotsiin ja Saksaan noudattaa siten samaa rakennetta kuin Suomen tavaroiden ja palveluiden tämänhetkinen vienti, jossa palveluviennin osuus on noin kolmannes koko viennistä.

Palveluvienti Saksaan kasvoi ennakkolisten tietojen mukaan 16 prosenttia vuonna 2018 edellisvuoteen verrattuna. Maksutaseen mukainen tavaravienti Saksaan kasvoi vähemmän: 9 prosenttia. Palveluvienti Ruotsiin kasvoi prosentuaalisesti vähemmän kuin Saksaan vuoden 2018 ennakkolisten tietojen mukaan. Kasvua Ruotsiin oli 4 prosenttia, mutta sinne vietiin 1,3 miljardilla eurolla enemmän palveluita kuin Saksaan.

Yhdysvaltojen osalta palveluvienti vaikuttaa piristyneen ennakkolisten tietojen perusteella vuoden 2018 loppupuoliskolla, jolloin se kasvoi 13 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koko vuoden kasvu jäi kuitenkin kolmeen prosenttiin. Tavaravienti Yhdysvaltoihin kasvoi vuoden 2018 loppupuoliskolla vähemmän kuin palveluvienti: 7 prosenttia.

Vastaavasti tuonti Yhdysvalloista kasvoi vuoden 2018 kahdella viimeisellä neljänneksellä vuoden 2017 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Palvelutuonti kasvoi tänä ajankohtana 18 prosenttia ja maksutaseen mukainen tavaratuonti jopa 28 prosenttia.

Tuonti Venäjältä kasvussa

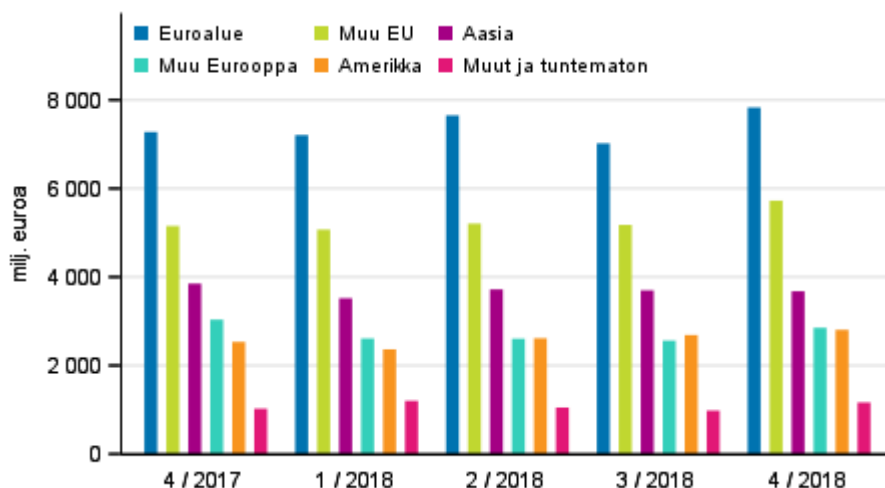
Yhdysvaltojen lisäksi myös tuonti Venäjältä kasvoi sekä tavaroiden että palveluiden osalta. Kasvu oli nopeampaa Venäjänkin osalta vuoden 2018 loppupuoliskolla kuin alkuvuonna. Koko vuoden 2018 kasvu palveluiden osalta oli 15 prosenttia edellisvuoteen verrattaessa, kun loppuvuonna kasvua oli 19 prosenttia.

Tavaratuonti Venäjältä kasvoi puolestaan 23 prosenttia vuonna 2018 ennakkolisten tietojen mukaan. Vuoden 2018 loppupuoliskolla tavaratuonti kasvoi 32 prosenttia.

Palveluiden vienti Venäjälle heijasti vuonna 2018 palveluviennin yleistä kasvua. Se kasvoi 6 prosenttia eli prosenttiyksikön enemmän kuin palveluvienti koko maailmaan.

Maksutaseen mukainen tavaratuonti Britanniaasta on pysynyt vuonna 2018 vastaavalla tasolla kuin vuonna 2017. Palveluita Britanniaasta tuotiin kuitenkin ennakkollisten tietojen perusteella 6 prosenttia enemmän. Tavaravienti Britanniaan kasvoi sen sijaan 10 prosenttia vuonna 2018, kun palveluita vietiin puolestaan 5 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2017.

Maksutaseen mukainen tavaroiden ja palveluiden vienti alueittain

Ulkomaankaupan tilastot

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osa [maksutasetta](#). Tilasto sisältää tavaroiden ja palveluiden erittelyt tarkemmalla tasolla. Maksutaseessa noudatettavat maksutasekäsikirjan (BPM6) ohjeet ja suositukset ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon järjestelmän (EKT 2010) kanssa. Kansantalouden tilinpito julkaistaan [neljännes-](#) ja [vuositasolla](#). Rajat ylittävän tavarakaupan tiedot julkaisee [Tulli](#). Tullin julkaisema tavarakauppa toimii lähdeaineistona tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa. Siihen tehdään määritelmistä johtuvia poistoja ja lisäksiä maksutaseen mukaiseen tavarakauppaan pääsemiseksi.

Tullin tilastopalvelu, tilastot@tulli.fi, 029 552 335.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa.....	8
Tietojen tarkentuminen.....	9
Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa

	2017	2018			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	22 874	21 975	22 850	22 126	24 056
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	15 397	15 403	16 283	15 294	16 183
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	15 415	15 528	16 487	15 343	16 485
1.1.2 Tehtaaton tuotanto, valmistuttaminen ja välityskauppa	-18	-126	-204	-49	-302
1.2 Palvelut yhteensä	7 477	6 572	6 567	6 832	7 873
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	428	397	414	379	452
1.2.2 Kuljetus	910	929	1 045	1 208	1 013
1.2.3 Matkailu	662	806	622	928	698
1.2.4 Rakentaminen ja projektitoimitukset	700	583	547	486	740
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	114	86	88	82	102
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	945	641	697	690	887
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	1 854	1 663	1 614	1 595	2 069
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	1 709	1 304	1 369	1 326	1 746
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	517	170	193	154	208
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	449	437	481	497	663
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	743	697	694	675	875
1.2.9 Muut palvelut	155	164	171	138	166

Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa

	2017	2018			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	22 503	22 002	22 823	22 691	24 812
1.1 Maksutaseen mukainen tavara- ja palvelukauppa	15 088	15 105	15 323	15 466	16 257
1.1.1 Tullin mukainen tavara- ja palvelukauppa	16 213	16 320	16 636	16 335	17 179
1.1.2 Valmistuttaminen	-596	-679	-803	-389	-396
1.1.3 CIF-FOB -muunnos	-974	-984	-1 004	-989	-1 036
1.1.4 Muut erot	445	449	494	510	509
1.2 Palvelut yhteensä	7 415	6 897	7 500	7 225	8 556
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	358	341	352	340	410
1.2.2 Kuljetus	1 399	1 390	1 513	1 499	1 512
1.2.3 Matkailu	1 304	1 063	1 383	1 404	1 301
1.2.4 Rakentaminen ja projektitoimitukset	505	382	405	352	520
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	251	222	225	217	329
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	278	275	223	203	232
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	858	875	982	827	1 098
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	2 254	2 137	2 203	2 173	2 921
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	462	465	396	386	573
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	601	544	597	573	784
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	1 192	1 128	1 210	1 214	1 564
1.2.9 Muut palvelut	208	212	215	210	231

Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa

		2017	2018			
		4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
Tuonti	Yhteensä	22 503	22 002	22 823	22 691	24 812
	..Eurooppa	17 450	17 125	18 026	17 722	19 366
EU28	14 500	13 704	14 846	14 038	15 766
Euroalue	8 703	8 459	9 046	8 325	9 338
Alankomaat	1 214	1 209	1 389	1 250	1 404
Saksa	2 938	2 736	2 814	2 609	2 861
Euroalueen ulkopuolinen EU28	5 797	5 246	5 801	5 714	6 428
Britannia	1 017	948	1 029	956	1 024
Ruotsi	2 876	2 591	2 817	2 823	3 227
EU:n ulkopuolinen Eurooppa	2 950	3 421	3 179	3 683	3 600
Venäjä	1 847	2 229	2 079	2 414	2 254
	..Amerikka	1 544	1 320	1 452	1 511	1 672
Yhdysvallat (USA)	971	875	966	1 066	1 107
	..Afrikka	257	355	326	282	268
	..Aasia	3 139	3 103	2 911	3 069	3 310
Kiina	1 372	1 235	1 269	1 385	1 476
	..Muut ja tuntematon	114	99	108	108	197
	Vienti	Yhteensä	22 874	21 975	22 850	22 126
..Eurooppa		15 467	14 889	15 465	14 760	16 408
....EU28		12 431	12 279	12 859	12 197	13 557
.....Euroalue		7 277	7 207	7 653	7 020	7 831
.....Alankomaat		1 159	1 357	1 233	1 330	1 512
.....Saksa		1 919	1 853	2 458	1 784	1 945
.....Euroalueen ulkopuolinen EU28		5 153	5 072	5 207	5 177	5 725
.....Britannia		1 207	1 092	1 110	1 033	1 232
.....Ruotsi		2 783	2 722	2 848	2 835	3 097
....EU:n ulkopuolinen Eurooppa		3 037	2 610	2 605	2 563	2 852
.....Venäjä		1 241	1 100	1 105	1 138	1 279
..Amerikka		2 534	2 365	2 616	2 688	2 806
.....Yhdysvallat (USA)		1 914	1 801	1 891	2 008	2 032
..Afrikka		649	767	570	557	656
..Aasia		3 850	3 520	3 720	3 698	3 678
.....Kiina		942	1 016	1 099	1 061	1 032
..Muut ja tuntematon		374	434	479	423	508

Tietojen tarkentuminen

Maksutaseen mukaisten tavaroiden ja palveluiden tarkentuminen, milj. euroa

		1. julkistus	Edellinen julkistus (2018-12-14)	Uusin julkistus (2019-03-15)	Tarkentuminen
Tavaratuonti	2017Q1	13 978	14 047	14 042	64
	2017Q2	14 678	14 583	14 583	-95
	2017Q3	13 740	14 303	14 303	563
	2017Q4	14 962	15 087	15 088	126
	2018Q1	15 117	15 044	15 105	-12
	2018Q2	15 041	15 148	15 323	282
	2018Q3	15 423	15 423	15 466	43
Tavaravienti	2017Q1	14 461	14 399	14 399	-62
	2017Q2	15 514	15 136	15 136	-378
	2017Q3	14 405	14 797	14 797	392
	2017Q4	15 380	15 397	15 397	17
	2018Q1	15 450	15 410	15 403	-47
	2018Q2	16 004	16 275	16 283	279
	2018Q3	15 191	15 191	15 294	103
Palvelutuonti	2017Q1	6 284	6 519	6 520	236
	2017Q2	6 720	6 946	6 946	226
	2017Q3	6 515	6 676	6 677	162
	2017Q4	7 452	7 415	7 415	-37
	2018Q1	6 776	6 786	6 897	121
	2018Q2	7 465	7 451	7 500	35
	2018Q3	7 225	7 225	7 225	0
Palveluvienti	2017Q1	5 900	6 316	6 316	416
	2017Q2	6 184	6 311	6 312	128
	2017Q3	6 282	6 395	6 395	113
	2017Q4	7 449	7 477	7 477	28
	2018Q1	6 378	6 462	6 572	194
	2018Q2	6 770	6 434	6 567	-203
	2018Q3	6 716	6 716	6 832	116

Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto kuvaa Tavaroiden ja palveluiden vientiä ja tuontia karkealla tuote- ja aluejaottelulla neljännesvuositasolla. Tilasto kuvaa ulkomaankaupan kokonaisuutta ja muodostaa linkin IMTS-manuaalin (International Merchandise Trade Statistics, Tulli) ja BPM-manuaalin (Balance of Payments Manual, maksutase) mukaisen tavarakaupan välille. Palvelukaupan osalta noudatetaan Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan MSITS 2010 -käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa sisältyy vaihtotaseeseen, joten tilasto muodostaa osan Suomen maksutasetta. Maksutasetilastointi perustuu Suomen lakisäätöihin velvoitteisiin tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan komission asetus N:o 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF). Tilastotietoja käytetään myös kansantalouden tilinpidon ulkomaat -sektorin tietojen tuottamisessa.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Ulkomaankauppa on tapahtuma, jossa Suomessa sijaitseva ja ulkomailla sijaitseva taloudellinen toimija (esim. yritys) käyvät kauppaa. Tavaroiden ja palveluiden viennistä syntyy tuloa. Tavaroiden ja palveluiden tuonnista syntyy menoa. Tilasto kattaa kaikkien Suomen kansantalouteen kuuluvien toimijoiden väliset tavaroihin ja palveluihin liittyvät transaktiot ulkomaille sijoittuneen talousyksikön kanssa. Maksutaseessa tavara- tai palvelutransaktio perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen. Tilasto sisältää myös konsernien sisäisen tavara- ja palvelukaupan.

Tullin mukainen tavarakauppa mittaa Suomen rajat ylittävää tavarakauppaa. Se perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, jossa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien tilastotoimiston kansainvälisen tavarakaupan tilastoja koskevat suositukset (IMTS-manuaali).

Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu puolestaan omistajuuden vaihtumiseen. Maksutaseen mukaiset tavarakaupan tietojen pohjana käytetään Tullin mukaisen tavarakaupan tietoja, mutta siihen tehdään BPM6-manuaalin mukaisia käsitteellisiä muutoksia. Muutokset sisältävät tavaroiden kuljetukseen liittyvän CIF-FOB-vähennyksen, välityskaupan lisäyksen, valmistuttamiseen liittyvät lisäykset ja poistot sekä muut tavarakaupan lisäykset ja poistot, kuten alustoimitusten tuonnin, palautukset, salakuljetuksen ja yksityishenkilöiden käymän verkkokaupan.

Palveluiden erittelyt perustuvat MSITS 2010 -manuaalin EBOPS 2010 palveluluokitukseen.

Palvelut on luokiteltu seuraavasti ja joidenkin palveluerien nimet muuttuivat 22.9.2017 alkaen

- Tuotannolliset palvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut
Uusi nimi: Huolto- ja korjauspalvelut, muualla luokittelemattomat
- Kuljetus
- Matkailu
- Rakentaminen ja projektitoimitukset
- Vakuutus- ja eläkepalvelut
- Rahoituspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat rojalit ja lisenssimaksut
Uusi nimi: Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualla luokittelemattomat
- Vanha nimi: Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut
Uusi nimi: Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut
- Muut liike-elämän palvelut

- Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat julkishallinnon palvelut
Uusi nimi: Julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut, muualla luokittelemattomat

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilaston laatimiseen käytetään suoraa tiedonkeruuta ja muista taloustilastoista johdettua tietoa. Tulli kerää tiedot Suomen rajan ylittävästä tavaroiden ulkomaankaupasta sekä julkaisee ulkomaankauppatilastot. Tilastokeskus kerää tai johtaa kansainvälisen palvelukaupan sekä ulkomailta ulkomaille tapahtuvan tavarakaupan tiedot.

2.1 Tavarat

Maksutaseen mukaisessa tilastoinnissa tavarantuonnin arvot muutetaan Tullin tilastoimista CIF-arvoisista maksutaseen FOB-arvoiksi, jolloin rahdin ja vakuutuksen osuus tavarantuonnista siirretään kuljetus- tai vakuutusmenoihin. Lisäksi tuontiin lisätään alustoimitukset, joihin kuuluvat muun muassa satamissa ja terminaaleissa hankitut tavarat ja polttoaineet. Maittain jaetuissa tavarakauppatiedoissa vienti on tilastoitu määräämään, tuonti EU-alueelta lähetysmaan ja tuonti EU:n ulkopuolelta alkuperämaan mukaan.

Tulli kerää rajat ylittävän tavarakaupan tilastoinnissa tarvittavat tiedot. Tiedot Suomen kaupankäynnistä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa saadaan tullausjärjestelmästä. EU:n sisäisestä kaupasta tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain Intrastat-järjestelmän mukaiset tilastotiedot Tullille.

Tavarat kattavat irtaimen omaisuuden, jonka omistus siirtyy yhdessä maassa olevalta yksiköltä toisessa maassa olevalle yksikölle. Rajat ylittävä kauppatavara kirjataan maksutaseessa markkina-arvoon (FOB) ja siitä poistetaan rajat ylittävät tavarat joissa ei tapahtu omistajuuden muutosta.

Välityskauppa, ulkomailta ulkomailta valmistutettavaksi ostetut tavarat ja ulkomaille myyty tavara, joka on valmistettu ulkomailta kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa, kuten myös alustoimitusten tuonti. Yksityishenkilöiden verkkokauppa ja salakuljetus johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2 Palvelut

Palvelut ovat sellaisen tuotannollisen toiminnan seurausta, joka muuttaa niitä kuluttavien yksiköiden olosuhteita tai edistää tuotteiden ja rahoitusvarojen vaihdantaa. Palvelut eivät yleensä ole erillisiä eriä, joihin voisi kohdistua omistusoikeuksia, ja yleensä palvelua ja palvelun tuottamista ei voi erottaa toisistaan.

2.2.1 Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa tiedustellaan suomalaisten yritysten käymä palveluiden ulkomaankauppa. Tiedustelu kattaa tuotannolliset palvelut, muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut, kuljetuksen, rakentamisen ja projektitoimitukset, rahoituspalvelut (pl. FISIM), muualla luokittelemattomat henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, muut liike-elämän palvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

Tiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tiedot kootaan neljännesvuosi- ja vuositiedonkeruulla suoraan yrityksiltä. Neljännesvuositiedusteluun valitaan noin 1 000 palveluiden ulkomaankaupan merkittäväntä yritystä, jotka edustavat tilastossa itseään. Vuositiedustelu kattaa noin 2 000 yritystä, jotka valitaan tiedusteluun satunnaisesti. Satunnaisotos on ositettu ulkomaalaisomisteisuuden, henkilöstömäärän ja toimialan perusteella. Otostiedot korotetaan kattamaan tiedustelun ulkopuolelle jäävät yritykset. Vastaamattomien itseään edustavien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

2.2.2 Matkailu

Matkailuerään tilastoidaan kaikki muut matkasta aiheutuvat menot kuin maiden väliset kuljetukset, jotka luetaan kuuluvaksi kuljetuserään. Matkailuerään kuuluviksi luetaan myös risteilyistä, kausi- ja rajatyöntekijöistä sekä ulkomaisesta opiskelusta ja sairauenhoidosta aiheutuneet menot. Menojen osalta tilasto perustuu suomalaisten matkailu -tilastoon ja tulojen osalta majoitustilastoon sekä menetelmälliseen arvioon.

2.2.3 Kuljetus

Kuljetuspalvelut kattavat meri-, ilma- ja muiden liikennemuotojen henkilö- ja rahtikuljetuksen sekä niitä palvelevan toiminnan, joka sisältää mm. alusten maksamat ahtaus-, satama-, väylä- ja luotsimenot. Lisäksi kuljetuspalvelut kattavat posti- ja kuriiripalvelut. Kuljetusrahtitulot ovat suomalaisten varustamojen, lentotai kuljetusyhtiöiden ulkomaisten tavaroiden kuljetuksista ansaitsemia tuloja. Vastaavat menot ovat ulkomaisille kuljettajille maksettuja kuljetusmenoja.

Huomattava kuljetustuloerä on ulkomaisilta matkailijoilta saatu kuljetustulo, joka jakautuu merikuljetustuloon ja lentokuljetustuloon. Vastaavat menot ovat suomalaisten ulkomaisille kuljetusyrityksille maksamia menoja.

Kuljetuspalveluiden tulot kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa. Meri- ja lentoliikenteen rahtikuljetusmenot perustuvat Tullin mukaiseen tavarakauppaan tehtävään CIF-FOB -muunnokseen. Tieliikenteen rahtikuljetusmenot sekä posti- ja kuriiripalveluiden menot perustuvat palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedusteluun. Muut kuljetusmenot johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2.4 Muut palvelut

Tiedot ulkomaisista vakuutustuloista ja -menoista saadaan Finanssivalvonnan toteuttamasta vuosikyselystä. Kyselyssä ovat mukana kaikki Suomessa vakuutuksia myyvät yritykset. Tavaravakuutusta koskevat tiedot perustuvat pääosin Tullin määrävuosittain toteuttaman tavarakaupan rahti- ja vakuutuskyselyn tuloksiin. Lisäksi suomalaisilta yrityksiltä tiedustellaan palvelukyselyn yhteydessä niiden ulkomailta hankkimia vakuutuspalveluja.

Muualla luokittelemattomien julkishallinnonpalveluiden tiedot johdetaan kansantalouden tilinpidossa, kuten myös rahoituspalveluihin kuuluva FISIM, yksityishenkilöiden käymä sähköinen verkkokauppa sekä harmaa talous.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutasetilastojen laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on kiinnitetty suurta huomiota käytännön kyselykehikkojen määrittelyyn ja rekisterien tarkkuuteen. Tietojen oikeellisuutta ja tarkkuutta tarkastellaan säännöllisesti. Suomen tilastot ovat herkkiä juuri kehikko- ja mittausvirheiden suhteen, koska Suomessa on kansantalouden kokoon verrattuna erittäin suuria kansainvälisiä yrityksiä.

Vuosikyselyihin perustuvat tiedot arvioidaan tilastovuoden neljännesvuositilastoihin. Siten tietojen saanti täydentyy ajan mittaan, mikä saattaa johtaa huomattaviin korjauksiin tilastoissa. Tulli korjaa kuukausittaisia ulkomaankauppätietoja vähitellen tilastovuotta seuraavan vuoden kevääseen saakka.

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastauskatoon sekä yli- ja alipeittoon. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palveluiden määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedustelun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosittaiset tiedot julkaistaan samaan aikaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston kanssa eli noin 11 viikon viiveellä kunkin neljänneksen päättymisestä. Vuositiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syksyyn mennessä, kun kaikki perustiedot on saatu. EKP:n ja Eurostatin korjausrytmin mukaan suurimmat korjaukset tehdään aina maaliskuun ja syyskuun lopussa. Tuolloin korjataan kaikki edellisen vuoden neljännesvuositiedot, jotta ne saadaan yhteneviksi korjattavien vuositason lukujen kanssa.

Myös päättynyttä vuotta edeltävän vuoden tietoja korjataan. Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla: <http://stat.fi/til/tpulk>.

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/tpulk/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Tilastoa laaditaan kansainvälisten tilastostandardien ja IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) mukaisesti, mikä takaa tilaston vertailukelpoisuuden. Lisäksi käytetään Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia, jotka ovat linjassa maksutasekäsikirjan kanssa. Uuden tilaston julkaisu alkoi kesällä 2016.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osaksi johdettu muista tilastoista. Tullin julkaisemien ulkomaankauppa- ja Tilastokeskuksen julkaiseman tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilaston välillä on eroja. Tulli julkaisee rajat ylittävän tavarakaupan, kun taas tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa ulkomaankauppa perustuu omistajuuden vaihdokseen. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa kattaa kaikki sektorit ja palvelut.

Lisätietoja

Tommi Kaatrasalo 029 551 3320

Terhi Tulonen 029 551 3604

Vastaava tilastojohtaja:

Ville Vertanen

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2343-4228 (pdf)